

УДК 327(427)

DOI:10.5281/zenodo.11913763

О.О. Ковтун, здоб. ступ. PhD (МГУ, Одеса)

РОЛЬ МЕНЕДЖМЕНТУ В СПРИЯННІ СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ТА КОРПОРАТИВНІЙ СОЦІАЛЬНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ВОДНИХ ДИРЕКТИВ ЄС

Сталий розвиток (СР) та корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) набирають дедалі більшого значення для сучасного зрілого та успішного бізнесу, мають значний вплив на розвиток як окремих компаній, так і суспільства в цілому. Компанії, які дотримуються принципів СР, можуть створювати нові ринки, інноваційні продукти та послуги, що відповідають на глобальні виклики, такі як проблеми екології, зміна клімату та соціальна нерівність. Це також може сприяти підвищенню інвестиційної привабливості компаній. Необхідність ефективного управління водними ресурсами в останні роки набуває все більшого значення в глобальному плануванні. Доказом цього є те, що «гарантування доступності води, сталого управління нею та санітарії для всіх» є 6-ю ціллю з 17 цілей СР універсального застосування, Порядку денного ООН до 2030 року, що погоджено понад 150 главами держав та урядів, резолюція 25.9.15 п.70/1 від 25.09.2015 [1].

В контексті водних Директив ЄС, таких як Рамкова водна директива 2000/60/ЄС [2], Директива 2020/2184/ЄС [3] про якість води, призначеної для споживання людиною, та Директива 2008/105/ЄС [4] про стандарти якості навколишнього середовища у сфері водної політики - роль менеджменту у забезпеченні цих принципів постає особливо нагальною. Дана робота висвітлює основні погляди на роль менеджменту у сприянні сталому розвитку через впровадження сучасних Директив щодо води, користування нею, та відповідність сучасного українського законодавства та стандартів щодо останньої.

Досягнення стратегічних цілей залежить від ефективного менеджменту, який включає аналіз впливу діяльності компанії на водні ресурси за директивою 2000/60/ЄС, встановлення цілей щодо зниження споживання води та мінімізації забруднення за директивою 2020/2184/ЄС, а також інтеграцію принципів СР згідно.

Для підвищення ефективності використання водних ресурсів менеджмент має забезпечувати впровадження передових технологій, які зменшують витрати води (наприклад системи рециркуляції води, з урахуванням стандартів Директиви 2020/2184/ЄС для вод побутового

користування), постійне оновлення систем очищення стічних вод з можливістю їхнього повторного використання. Використання сучасних систем для моніторингу якості води та швидкого реагування на порушення, зокрема, наприклад, за допомогою IoT-технологій та стандартів Директиви 2008/105/ЄС надасть інструмент з управління якістю та можливість керувати змінами.

Дотримання вимог регуляторних актів, таких як Директива 2013/39/ЄС [5], яка стосується якості води та наявності в них небезпечних речовин, включаючи нові виклики, такі як PFAS (пер- та поліфторалкільні речовини), хлорити та хлорати - є критично важливим для досягнення СР компаній.

Для успішного впровадження нових водних Директив необхідно постійно забезпечувати відповідний рівень знань та навичок у працівників, організацію навчальних програм та тренінгів для персоналу з питань управління водними ресурсами, всебічне формування корпоративної культури, яка підтримує принципи СР та КСВ, реалізація спільних ініціатив та проєктів, спрямованих на збереження водних ресурсів та впровадження нових технологій.

Україна постійно знаходиться на шляху до адаптації до вимог ЄС у сфері водної політики. Українські стандарти, такі як ДСТУ ISO 24511:2013 «Водопостачання та водовідведення» [6], та Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10) [7] та «Показники безпечності та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру» (ДСанПіН 683-22 на період дії воєнного стану) [8] забезпечують відповідність якості води стандартам. Україна також, як й інші країни, зіштовхується з проблемами виявлення та знешкодження нових типів забруднювачів вод (PFAS, хлоритами, хлоратами тощо), які потребують оновлення підходів у визначенні та перегляду стандартів якості води та впровадження нових технологій моніторингу та очищення.

Основною проблемою є повільна адаптація українських підприємств до нових стандартів якості води, що пов'язано з тривалим процесом оновлення законодавчої бази, який дозволяє в гонитві за надприбутками нехтувати пріоритетами СР, а також відсутність чітких механізмів контролю та моніторингу з боку контролюючих органів, бюрократизмом та високою небезпекою розвитку корупції.

Нажаль, приватні компанії в Україні не поспішають впроваджувати запропоновані концепції, а ті що декларують наявність таких – не завжди відносяться до них як до чогось важливого, здебільшого це просто данина корпоративній моді. Єдині компанії, що

дійсно контролюють стан і якість води та водовідведення, – це комунальні підприємства-оператори та постачальники питної води, оскільки від їхньої діяльності безпосередньо залежить здоров'я споживачів і стан навколишнього середовища.

Натомість з боку споживачів надходять запити на екологічність послуг та вимоги до соціальної відповідальності бізнесу. Важливим аспектом є адаптація українського законодавства до європейських стандартів та вирішення сучасних проблем відповідності, що дозволить досягти відчутних результатів у збереженні водних ресурсів та забезпеченні СР для майбутніх поколінь.

Інформаційні джерела

1. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. 25.9.15 n/70/1 «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development». URL: <https://undocs.org/A/RES/70/1> (дата звернення: 29.05.2024).

2. Про встановлення рамок заходів Співтовариства в галузі водної політики зі змінами і доповненнями станом на 31.10.2014: Директива Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 року. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02000L0060-20141120>.

3. Про якість води, призначеної для споживання людиною (переглянута версія): Директива Європейського Парламенту і Ради 2020/2184 від 16 грудня 2020 року. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32020L2184>.

4. Про екологічні стандарти якості в галузі водної політики, яка вносить зміни та скасовує Директиви Ради 82/176/ЄЕС, 83/513/ЄЕС, 84/156/ЄЕС, 84/491/ЄЕС, 86/280/ЄЕС та вносить зміни до Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради : Директива Європейського Парламенту і Ради 2008/105/ЄС від 16 грудня 2008 року. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008L0105>.

5. Про внесення змін до Директив 2000/60/ЄС та 2008/105/ЄС щодо пріоритетних речовин у галузі водної політики: Директива Європейського Парламенту і Ради 2013/39/ЄС від 12 серпня 2013 року. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013L0039>.

6. ДСТУ ISO 24511:2013. Водопостачання та водовідведення. Настанови щодо керування системами водовідведення та оцінювання їх послуг. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=59982.

7. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10): Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 400 від 12.05.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10>. (дата звернення: 29.05.2024).

8. Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Показники безпечності та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру» (ДСанПіН 683-22): Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 683 від 22.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0683-22>.